

Aktuality
Od Eriky
Rozhovor
Texty z hodin
Anketa

DIALOG

čtvrtletník dětí a mládeže
TALENT drama studia

Povídky
Poezie
Talenty mimo TALENT
Povídání za šera
Reportáž

září 2025

Napiš sem, co chceš:

Návrat k sobě

Jak jednoduché je zapomenout na to, kým doopravdy jsme... Kdo se skrývá pod nánosy nejistot, norem a stereotypů?

Opravdové, autentické JÁ. Se všemi našimi skvělými vlastnostmi, ale také s tím, co si nechceme připustit. To ošklivé v nás. Stíny, strachy, temné myšlenky. Je těžké přimout všechny své stránky. A tak nás čeká rozhodnutí. Bud' se budeme přetvařovat, nanášet další vrstvy té lákavé, umělé falešnosti, a nebo se vydáme děsivou cestou autentičnosti. To, co během návratu k sobě potkáme, se nám nemusí líbit, ale je to naší součástí. A teprve jakmile zjistíme kdo doopravdy jsme, můžeme se vyvíjet, posouvat a snažit se být lepšími lidmi.

Kdo jsi?

Hana Sršňová

Pravidelné dramatické kurzy:	
Rarach (7-9 let), PO 15:15-16:45, studio Vršovického divadla MANA	
Ohnivák (9-11 let), ČT 15:15-16:45, studio Vršovického divadla MANA	
DYN-ičky (10-13 let), ÚT 15:00-16:30, studio Vršovického divadla MANA	
Lotrandovci (11-13 let), PO 17:00-18:30, studio Vršovického divadla MANA	
Rozmach (13-15 let), ÚT 16:45-18:15, studio Vršovického divadla MANA	
Vedení kurzů: Erika Merjavá	
Spektákl (15-19 let), ÚT 18:30-20:00, podkroví Vršovického divadla MANA	
XOXO (15-19 let), ČT 17:00-18:30, klubovna Vzletu	
Beat (17-26 let), PO 19:00-20:30, klubovna Vzletu	
Vedení kurzů: Erika Merjavá a Jiří Ondra	
Soubor Vosí hnízdo (18-26 let), ČT 18:45-20:15, klubovna Vzletu	
Režijní supervize: Erika Merjavá a Jiří Ondra	

Výzva Dialogu:
Do rubriky Talenty mimo TALENT přijímáme tvorbu mladých nadějných autorů ve věku od 9 do 26 let, kteří nejsou členové TALENT drama studia, a přesto by rádi přispěli do Dialogu svým textem, povídkou, poezií, úvahou či obrazem.
V případě zájmu zasílejte svá díla spolu s celým jménem, věkem a kontaktem na info@talentdrama.cz nebo nás kontaktujete přes sociální sítě. O konečném zveřejnění rozhoduje redakční rada Dialogu.
Děkujeme a těšíme se na vaše příspěvky!

Jsme na sítích!
Nově nás najdete na instagramu a facebooku. Rádi vás tam uvidíme!
IG: studio_dialogu FB: Studio Dialog

Úvodník

Aktuality

Budování vnitřního chrámu

Když se Honza rozhodl vydat do světa, sedl si k němu otec a povídá: "Synu můj, když už potřebuješ prozkoumat hory a údolí, záři slunce a hvězd, těžkost mračen a lehkost vánku, vyschlost pouště, krásu i smutek života, poznat, že dobro je dobrem a zlo zlem, když chceš pocítit lásku, která ti vše obrátí naruby, když to vše chceš a musíš poznat na vlastní kůži, dobrá. Jen mě chvíli poslouchej, dám ti několik rad."

A tak, než se Honza vydal na cestu, otec mu vyprávěl a poučoval ho, že musí být statečný a odvážný, aby získal ruku té nejpůvabnější a nejmilejší princezny, že žádná překážka ho nesmí otočit a vrátit z cesty, že přemůže i draka, pokud přemůže vlastní strach, a že k získání pokladů stačí pouze vydržet a necouvnout z cesty. Že má být vždycky poctivý a čestný, a i kdyby vše ztratil, nestavěl své štěstí na neštěstí jiného.

Nakonec podal Honzovi kompas a požehnal mu na cestu. "Když se ztratíš, synu můj, tvůj kompas se stane tvým světlem, ukáže ti cestu, abys nezabloudil do věčné temnoty."

Tak se Honza vydal na cestu. Stavěl pomalu chrám ze svých vlastních zkušeností. Když se dostal do nesnází, vzpomněl si na rady otce. Viděl vše, hloubku nebe i nestálost země, moudrost i hloupost lidí, poctivost i nečestnost, zemi beznaděje, kde se zubožení a oslepení lidé plazili v prachu vyschlé půdy, krajiny s vysokými stromy obsypané šřavnatými pokrmy, kterých se nikdo nikdy nedotkl, protože lidé se k nim báli vyšplhat ze strachu z výšek. Viděl důstojné i pyšné krásy princezen, půvabnou i štiplavou jednoduchost dřevček, zlobu i krásu stařen, moudrost i nafoukanost dřevařů i králů či bojechtivost i soucit vojáků. Prošel vichry, tornády, bouřkami, viděl duhy, východy i západy slunce. Bojoval na kraji propasti smrti se zlým čarodějem. Potkal usilovné mravence, kteří mu radili na cestách, statečné včeličky, které ho obětí vlastní smrti píchaly, když začal být příliš drzý a jistý, staleté duby, které vypouštěly smrad, když se v něm ozvala chamtivost. Potkala ho všechna hloupost, moudrost, добрota i zloba světa, i jeho samého. Kompas po celou dobu držel v ruce, snad z povinnosti, kdo ví proč, ani sám to nevěděl, protože ho kolikrát ovládla pochybnost.

Po letech putování se vrátil k otci. Vroucně se objali, dívali mlčky jeden na druhého a slzy jim tekly z očí.

Honzův vnitřní chrám pln zkušeností, poznání, smutků i radosti, se tyčil do výšin. Ale jemu přišel malý, nepatrný a bezvýznamný proti velikosti, hloubce a výšinám světa. Ale nevyměnil by ho za celou krásu a poklady světa, které viděl a poznal, protože základy jeho chrámu byly utkány ze slov, slz a úsměvů jeho otce.

Slovo na úvod

Milí malí a mladí přátelé,

vítáme vás v novém školním roce tvorby, dramatiky a divadla. Naším největším přáním je, abyste se znovu o kousek přiblížili své vnitřní svobodě a tvořivosti. Jak psal Antoine de Saint Exupéry, jenom když člověka osvobodíš, bude tvořit. Z nejhlubší podstaty, kým je, z přetlaku. Budeme se dotýkat svých hranic, kompasů, i svobody. Možností, které v sobě máme. Budeme zkoušet, experimentovat a tvořit. Něco se povede, něco ne. To není důležité. Důležité je zkusit a nevzdat to. Znovu a znovu se dívat na věci z jiných úhlů a stran. Dotýkat se svobody a možností, které se nám nabídnou. Bez strachu z chyb a selhání. Protože i ty nás povedou dál. Otevřou zase jiné možnosti a cesty. Přeji si, abyste se vši svou vroucností, vášní a horoucností tančili, zpívali, tvořili. Protože, kde je srdce, tam se nachází člověk. A naše horoucnost a vnitřní vášeň odkazuje k nejhlubším věcem v nás. Tam se setkáváme s tím, kdo jsme. To je nejvíc. Protože jen z této hloubky můžeme dál tvořit a inspirovat svět naší tvorbou. A nemusí být naše učení se a tvorba dokonalá, ale víme, že je naše. Vytvořená z radosti, strachů, víry, slz, důvěry, chyb, selhání, úspěchů, ze všech pocitů, kterými si v průběhu procesu projdeme. Všechny tyto pocity, kterých se v průběhu procesu dotkneme, nás tvoří, celého našeho člověka. V Citadele Exupéry píše: "Nikdy nechtěj mít v říši, kde by bylo vše dokonalé. Chtěj říši, kde bude prostě všechno horoucí." A právě do takové říše vás zveme.

Ale taky nezapomínejme, že i v největší tvůrčí svobodě potřebujeme svůj kompas — vnitřní řád, který nás ochrání před ztracením se v chaosu, abychom vnímali i druhého člověka. Jeho vnitřní chrám, představy, naděje a přání. A pak teprve vytvoříme společné dílo, které dosáhne nejen nás, ale přesáhne i nás samých.

Erika Merjavá, ředitelka TDS

Od Eriky

2

V tvorbě se musí umět i stáhnout, aby vzniklo představení

Ríša je mladý člověk s výrazným improvizčním talentem, který k nám do Talentu dochází dva roky.

Když jsem ho poprvé viděla improvizovat, užasle jsem se na něj dívala. Jeho hraní bylo oproštěné od všech pozlátek, ambicí, falše, předvádění. Jen čistá hra a existence, svoboda a humor. Ryzí a plné bytí v hracím prostoru. Věcné a soustředěné.

Kdy jsi v dětství poprvé pocítil potřebu hrát?

Ve čtvrté třídě. Měli jsme předmět dramatickou výchovu. Jednou k 25. výročí školy se nás učitelka zeptala, jestli bychom nechtěli jako třída udělat nějaký projekt. Udělali jsme představení, v němž jsme rozehráli třídu. Co si myslí věci ve třídě, jak vnímají, co se kolem nich děje. Mluvíly lavice, tašky a penály. Bavilo mě, že mohu vyjádřit emoce, nemusím si je nechávat pro sebe. V té době jsem nevěděl, co se sebou. To mě z toho vytáhlo.

Co pro tebe znamenají pevné texty kontra tvůrčí svoboda?

Pochopil jsem to až letos. Minulý rok jsem v tom hodně tápal. Pevný text začal být pro mě letos taková mostovka…

Most?

Most, konstrukce, přes kterou se chodí. Člověk ví, kam jde. Z jednoho břehu na druhý. Jsou tam klikatiny, ale směr je jasný. Když jsem rozehrával improvizace, byl jsem často v neurčitém oblaku. Až letos jsem zjistil, že když má člověk pevnou konstrukci, jasně daný text, který si sám případně i napíše, je to stejné, jako když se učí ve škole technické postupy. A když si do konstrukce dá obláček svého tvůrčího herectví, most je vzdušný.

Jdeš do věcí na jevišti promyšleně nebo tě to vede samo?

Někdy mě řídí samo jeviště. V hledišti mě nic nenapadne, ale jak vyjdu tři schody na jeviště, najednou mi v hlavě přepne, jako ventil, a já přemýšlím úplně jinak. Najednou to je. Když předstoupím před lidi, baví mě jejich pohledy, dívat se jim do očí. Z jejich očí postřehnu nějakou jejich myšlenku, s něčím, s čím si pak mohu hrát, rozehrávat to. To už se děje podvědomě. Vede mě to.

Jsi vyučený instalatér a učíš se kominíkem. Proč tyto profese? Jak fungují dohromady s divadlem?

V deváté třídě, když jsme měli pracovní činnosti a vyráběli dřevěný držák na brusný papír, chytla mě manuální práce. V tom období jsem se chtěl stát záchranářem, jezdit v autě a spontánně řešit situace. Dokonce za covidu na konci základky jsem to převedl i do divadla, jako scénku přes meeting. Sehnal jsem si sluchátka jako na dispečinku a zahrál jsem v online divadle dispečera na záchranné službě. Jak šly mikrofony, vypadalo to autenticky. Nebo jsem si představoval, že sedím v záchranářském autě a z dispečinku se ozve hlášení: Stopětko, jsme tady. Máš jet do té a té ulice a tam je pán s tím a tím problémem.

Jak jsi se z touhy stát se záchranářem dostal k instalatérství?

Když jsem vyplňoval přihlášky na střední, nevěděl jsem, jaký další obor si kromě zdravotnických škol dát, a co dalšího si dát, kdyby mě nevzali. První, co mě napadlo, byl zahradník. Kdybych se nedostal na první, ani na druhou školu, dělal bych zahradníka. Moje první myšlenka byla: Tak jo, klídeček, venku, všechno fajne. Na Dni otevřených dveří jsem ale zjistil, že mě to nebaví. Za prvé mám alergii na pyl a na prach a za druhé, nemusím jemnou práci. Pak truhlář, práce se dřevem. Je to sice hezké, ale nic mi to neříkalo. A mamka: Co instalatér? Když jsem poprvé viděl instalatéra, jak nám opravoval kotel, opravil nám ho tak, že za dva dny jsme byli vytopení. Říkal jsem si: To jsou lidi, co nic neumí. Jak jsem to tak řešil, tak za pět hodin na to se nám ucpal odpad v koupelně a mamka říká: Neopravíš to? Bojoval jsem s tím asi dvě hodiny, až na konec jsem to vyčistil a odpad zase odtékal a povedlo se to. Začalo mě to bavit. Před tím jsem si myslel, že člověk musí studovat, nejdřív si udělat maturitu, pak výšku, jít někam do kanceláře. Už jsem byl smířený, že manuálně pracovat budu tak maximálně doma, zůstanu “zap*dlý” v nějaké kanceláři v devátém patře a bude tam horko. V padesáti budu mít břicho za dva, budu líný jako veš a zanevřu na celý svět. Učení se oboru mi otevřelo oči. Když jsem prošel do třeťáku, říkal jsem si, co já budu dál studovat. Vždyť jsem jenom instalatér s výučákem. Nic nejsem. Všichni kolem řešili nástavby, maturity. Ale já jsem ještě nechtěl maturovat, ale studovat, užívat si života. Pak teprve dokončit studia a pracovat. Tak jsem si dal přihlášku na kominictví. Říkal jsem si, že je to podobné s instalatéřinou. Jen místo vody tam budou spaliny. Nic víc jsem o kominictví nevěděl. Kominíka jsem viděl jednou v životě. Říkal jsem si: oni čistí komíny. To je tak krásně špinavá práce. A když jsem vyčistil svůj první komín, tak nádherně voněl. Přesně jako na vesnicích. Pak nám mistr vysvětlil, že tak voní dřevo, takto uhlí, mazut, benzín. Říkal jsem si, že vlastně degustuji saze. Nejenom víno se dá degustovat, ale i saze a kouř. Víš proč se říká, že kominíci nosí štěstí? Protože, když přišel na vesnici kominík a vyčistil komín, nepřišel červený kohout, tak se říká požáru. A dům a vesnice nevyhořela. Nebo legenda z dob Marie Terezie vypráví, proč kominíci nosí štěstí. Když kominík vyčistil komíny, což byly průlezáky (komíny, kam se vešel celý člověk), přišel po vyčištění komínu k Marii Terezii, a ona se ho zeptala, zda komín správně vyčistil. Kominík, že ano. Marie Terezie si na něj sáhla, zda mluví pravdu. A protože kominíci nelžou, tak měla rukavici černou od sazí. A řekla mu: Ty máš ale štěstí.

Mezi námi/Rozhovor

tentokrát s Richardem Haškem, herecem souboru Vosí hnízdo, instalatérským tovaryšem a kominíckým učněm.

Jakou vidíš spojitost svých učebních oborů s divadlem a tvorbou?

Hezky se to doplňuje. Řemeslníci jsou vážní, tváří se vážně při práci, při jednání se zákazníkem. Celý den je vážný. Potřeboval jsem to odlehčit. Řemeslník musí vystupovat slušně před zákazníkem, ale zároveň, když se mu něco nedaří, má na sebe vztek, ale nesmí to dát na sobě znát. Pak má zase euforii z toho, že se to daří. . . To mi přišlo komické. Že člověk mění emoce jak ponožky. Takové šuplíčky. A když člověk něco dělá, jsou otevřené skoro všechny. To je divadlo. Člověk se pořád přepíná. Pak se začne sám sobě smát. To je na tom úplně nejlepší.

Taková hra.

Když si nehraju s životem, nebaví mě. Cyklí se a je rutinní. Ale když si člověk hraje, každý den je jiný. Člověk má často pocit, že má rutinní život. Ale kdyby si to rozkouskoval, zjistil by, že vůbec není rutinní, že pořád hraje jinou hru. Jako když hraje kulečník. Každá kulička jde jinam, ale gro je život. Hra plyne a kulička se kutálí. Může ji nechat být, když má pocit, že se cyklí, ale může i hru rozehrát.

V představení JÁ jsi hrál kamnáře, člověka. Jednou na diskuzi po představení zazněl od diváka dotaz, jak se ti líbila postava kamnáře. Ty jsi odpověděl, že spousta lidí si myslí, že lidi, co pracují manuálně, jsou hloupí. A že tou rolí ukazuješ, že to není pravda. Že ten nejméně nápadný člověk, kterým ostatní opovrhovali, byl zrcadlem všech ostatních. Takový archetyp moudrého starce.
Můj mistr a děda jsou přesně takoví lidi, co jsem hrál. Podobných lidí je spousta. Třeba u kominíka lidi vidí skořápku, že je to člověk obklopený sazemí, nebo dehtem. Ale kdyby se podívali do jeho nitra, viděli by víc, že je třeba bující strom se spoustou moudrostí a zkušeností, které může předat ostatním. Obecně se lidi dívají na člověka jenom z jednoho úhlu. Nevidí celou jeho osobnost.

Myslíš, že jsou to naše stereotypy?

Bud' je to osobní stereotyp nebo to lidi nechtějí vidět.

Proč?

Bud' je to egem nebo rolemi, ve kterých se komunikace mezi lidmi nachází. Když jsou třeba v pozici zákazník-prodavač. Prodavač nepotřebuje vědět, co má zákazník v nitru, čím žije. Jen se baví, kolik to stojí, zákazník zaplatí, prodavač mu dá zboží a pak na shledanou-děkuji. Ale když se prodavač něco zákazníka zeptá, začne se rozvíjet komunikace. Už se něco o zákazníkovi dozví. A zákazník se něco dozví o prodavači.

Co pro tebe znamená komunikace?

Inspirace. Jako protipól magnetu — plus, minus. Přitahují se k sobě. Když se člověk dívá jinému do očí, je to impuls. Oči vyzařují určitou energii. Nebo když se někdo rozpovídá, říká svoje zážitky, úhly pohledu, tak z toho třeba něco vznikne. Když lidi málo komunikují, je to šedivé. Zeptá se: Jak se máš? A druhý odpoví: Dobrý. To je nic neříkající. Ale když se rozpovídá, jak se má, už se rozvine komunikace. Dozvídá se něco nového. Kdyby se vše řešilo komunikací, lidi by si spolu sedli, vyslechli se, i rozdílné názory, spousta věcí by se vyřešila.

Co je pro tebe život?

Jak ho člověk žije. Prací, volným časem, zážitky, rodinou, přáteli. Všechno se spojuje v jedno, že rád žiju a jsem tady. Nemůžu dát přednost jednomu před druhým, protože všechno jsou to věci, proč žiju. Kdyby nebylo rodiny, nemám zázemí, nemám s kým řešit mnoho věcí, nebýt práce, nečistil bych si hlavu od rodiny, nebýt herectví, nebyl bych sám sebou, nebýt výšek, neviděl bych inspiraci, nebýt plachetnic a větru, nezažil bych svobodu, nebýt hudby, nezažil bych uvolnění.

Dotkneme se skupiny Rozmach, děcka 13-15 let, ve které jsi od března zaskakoval za dívku, která nám odešla. Bohužel představení nakonec nevyšlo, což nám všem bylo líto. Zajímají mě tvé pocity z procesu.

Šel jsem do toho jako do další možnosti, do které mohu vplout. Šance něco nového objevit a taky pomoci. Nevěděl jsem, co z toho bude, jakou budu mít roli, ale hrozně mě to zajímalo. A co mi to dalo? Že spousta věcí se může rychle změnit. I v životě. Co hodina, to byl jiný názor, co člověk, to měl jiný názor. Když se nám blížil termín představení a my pořád nic neměli, tudíž bylo potřeba maximálně zapnout, přišlo mi vtipné, jak se lidi začali omlouvat s absencí: Já dnes nepřijdu na hodinu. O tom bych zahrál naše představení: Já nepřijdu.

Škoda, že jsi to nenavrlh. Možná by představení nakonec vzniklo.

Nechtěl jsem do toho zasahovat. Nebyl jsem stálou součástí skupiny. Mně se líbilo, jak každý uprostřed roku měl svůj ostrůvek. Každý byl jak Robinson Crusoe. Když jsem přišel do skupiny někdy v březnu, měli představení už nalajnované. Říkal jsem si: a teď začneme táhnout za jeden provaz. Jenže provaz se začínal pomalu rozplétat. Vlákénko po vlákénku. Každý sice měl svůj provázek, ale na tom svém vlastním ostrově. Provázky sice propletené byly, ale tak jemňoulince, že provaz nebyl vcelku a nemohli jsme za něj tahat. Každý měl malinkatý provázek na svém vlastním ostrůvku. Každý si prosazoval svůj názor. Už to vypadalo, že nakonec jsme se přece jenom na něčem dohodli. A příští týden, bum a zase se nám to rozpadlo na střípky. Jsme tam, kde jsme byli. Jako by se potopila loď a znovu jsme byli ve vodě. Potopila se první loď, zachraňovali jsem ji, potopila se i druhá a zase jsme byli na začátku. Ale pořád jsem věřil, že to dopadne. A pak další týden. Bum. Zase na střípky. To už jsem se začal ztrácet i já, začalo se mi vše jevit v mlze. Ale pořád jsem věřil a viděl představení na jevišti. Jenže další týden zase větší mlha a ten poslední, to už jsem je na jevišti neviděl vůbec. Říkal jsem si: A je to v pytlí.

Kdy to bylo?

Hodinu před víkendovkou, tedy dva týdny před představením. Už jsem skupinu na jevišti neviděl vůbec. A když nemám představu, je to špatně. Ztratil jsem víru, že budeme představení hrát. Pak víkendovka. Přišla na ni, z naší skupiny Vosí hnízdo, Hanka a vytvořila scénář z jejich textů, jak probíhal celý rok, jejich pocity. Říkal jsem si, to dají, aspoň těch dvacet minut. Viděl jsem je na židlích, jak mluví. Byl jsem v euforii. A nakonec jejich rozhodnutí: My to hrát nebudem. Věřil jsem, že si to rozmyslí a nakonec přijdou představení odehrát na festivalu (pozn: Vršovický festival talentů). A když jsem je tam neviděl, docvaklo mi, že to fakt hrát nebudou. Už nikdy. Na festivalu chyběli. Jako kdyby někdo ustříhl kus filmu.

Proč si myslíš, že to takto dopadlo?

Kdyby tam nebyli rodiče, možná kdyby se nepřišli na ně podívat a děcka neměli pocit, že je rodiče špatně zhodnotí, odsoudí, že zklamou, myslím, že by se stmelili a zahráli by to. Napadlo mě, jak nám jednou mistr po soutěži řekl: Vy jste se nechali zvíkat. Byla to stejná situace. My jsme se nechali zvíkat na soutěži, oni se nechali zvíkat rodiči. Po soutěži jsem si řekl, že už se nikdy v životě nenechám nikým zvíkat.

Taky je mi to líto. Bylo by to hezké ukončení soboty, i jejich roční práce. Skupina teenagerů mluví o svých pocitech, které v průběhu procesu prožili, proč jim představení nevyšlo. Jenom tma a bod'ák. Mohlo to být silné a pro diváka inspirativní. Úplně neskutečně. Ale každá špatná zkušenost je i dobrá zkušenost. Člověk se poučí a příště už to neudělá nebo udělá jinak.

Co je pro tebe v životě nejdůležitější?

Manuální práce a lidi.

Jaké máš sny?

Udělat si kapitánské zkoušky a vyjet se svou lodí na moře. Miluji svobodu. A taky mám rád vše, co je uniformované. Co je uniformované, to je krásné.

Rád necháváš zazářit jiné. Přitom sám jsi výrazný herec.

Když někdo září, naplňuje mě to za něj. Mám radost, že on má radost. V divadle i v osobním životě. Udělám vše pro jeho podporu.

A kolektiv, s kterým hraješ?

Vzájemná pomoc. Každý je z jiného těsta, doplňujeme se, jako skládáčka. Každý přemýšlí jinak a střípky mozaiky se poskládají v nádherný celek.

Co bys vzkázal na závěr našeho povídání děckám z Rozmachu?

Nezabřednout v cyklech a myšlenkách, mít otevřenou hlavu pro další nápady a věci a naslouchat druhým. Oni měli obrovský potenciál něco vymyslet.

Ale v tvorbě se musí umět i stáhnout, aby vzniklo představení.

**Děkuji za rozhovor,
Erika Merjavá**

Richard Hašek

5

Sebereflexe

Sebereflexe je důležitá, protože nám pomáhá dívat se na sebe a své jednání očima druhé osoby. Můžeme potom najít nové nápady a názory. Podle mě v životě je nejdůležitější učit se o sobě a poznávat sám sebe. Protože nikdo jiný s vámi nezažil všechny okamžiky, nikdo jiný nemá stejné vzpomínky, myšlenky ani cokoliv jiného. Proto je důležité poznat sám sebe, protože se sebou žijeme celý život. A sebereflexe nám pomáhá nejen podívat se na sebe samého očima druhé osoby, ale zároveň nám pomáhá poznat sebe samotného ze všech úhlů a stran. Pomáhá nám dělat rozhodnutí, která budou správná. Ne pro nikoho jiného, ale skutečně pro nás, pro vás. Nikdo jiný vás neovlivňuje. Jste to jen vy. Ale máte více možností a všechny ty možnosti jsou vaše a jste to opravdu vy.

Emílie, 13 let (skupina Rozmach)

Sebereflexe

Jsem to já, jen já!

Je to jen má chyba.

Jen já jsem viníkem.

Jak je občas těžké to uznat. . .

Člověk se lehce vyskytne v nepříjemné situaci, ale je ještě lehčí svést vinu na někoho jiného.

Sebereflexe je důležitá, to ano, ale jen do nějaké míry.

Kdyby lidé neustále vinili jen sebe,

za všechno zlé na tomto světě,

nejspíše bychom tu vinu neutáhli,

a kdo ví, jak skončili.

Občas člověk toho beránka potřebuje.

Samozřejmě, že bychom neměli ubližovat druhým, to jistě ne.

Ale občas neházet všechnu špínu jen na sebe je správně,

vím, takhle to vyzní špatně. . .

Nemyslím tím, že bychom měli ubližovat druhým a házet vinu na ostatní.

Přeci jenom, jsme živí tvorové a ne roboti.

Nejsme naprogramováni k tomu, abychom byli perfektní.

Ale i my jsme pouze lidi. . .

Lidi dělají chyby.

Lidi mají problémy.

A sice sebereflexe je důležitá, ale stejně tak důležitá je i sebeláska a sebevědomí.

Znám dost lidí, co se neustále omlouvají i za úplné blbosti, za které pořádně ani nemohou. . .

Číší z nich sebekritika.

Adéla, 14 let (skupina Rozmach)

Vzdor a dítě

Beru to jako první krok k poznání, vzdor. První krok dítěte k sebepoznání, vzdor. . . Říct ne, říct nelíbí se mi to, nechci to. . . čistě ne. Děti ze začátku berou vše, co rodiče řeknou jako samozřejmost. Vše, co řeknou, je správné. Vše, co řeknou, je tak. Vše, co řeknou, je tvou pravdou. Ale nastane moment ve vývoji dítěte, jako jedince, kdy si uvědomuje, že to takto nemusí být. A co když je všechno, co jim bylo dáno, lež?

Je to ovlivněno lidmi a společností, se kterou se stýkají. Začnou vnímat i jiné, jako možnost k porozumění života a lidské společnosti. Začínají přirozeně brát v potaz i názory jiných, ze kterých poté dělají vlastní zakončení, čili názory na názory. Takto funguje naše společnost. Naslouchej druhým a vymysli kompromis, abychom všichni byli spokojeni a tak drželi pospolu, čímž toto řízení společnosti čím dál více ovlivňuje dítě. Vzдор dítěte bere většina rodičů negativně. „On furt odmlouvá, jemu se to nechce dělat, jeho to nebaví, neví co chce, nedělá nic. . .“ Ale ono to není jen ze strany dítěte, ale je to rodič, který to bere jako vzдор. Dítě se začíná prosazovat jako nastávající jedinec a dává to najevo. Avšak rodiče to berou jako odpor tomu, co si myslí, že je správné, a že tak dítě musí fungovat, jako vzдор vůči nim. Ale to je vzдор rodičů. Oni nechtějí přijmout změnu dítěte, nechtějí přijmout to NE dítěte. A vzдор je shozen na dítě. “To dítě vzдорuje”. Ano, ono vzдорuje vzdorů rodičů.

Amálie, 16 let (skupina Spektákl)

Sebereflexe

Asi jsem paranoidní. Sebereflexe je mi nepříjemná. Nerad si říkám, že já jsem udělal něco špatně. Proč bych měl dělat chyby pořád jen já?

Vždyť jistě nejsem jediný, kdo kdy provedl, nebo řekl něco špatného. Určitě ve většině sporů nejsem ten, který udělal chybu. Ostatní jsou špatní... aspoň myslím. I když bych rád vrátil špatné okamžiky svého života, tak už je asi pozdě. Měl jsem se nad tím zamyslet dřív, teď je už moc pozdě. Příště se budu snažit přemýšlet nad tím, jestli já nejsem ten, kdo udělal chybu.

Quido, 14 let (skupina Rozmach)

Texty
z hodin

6

Co tě baví u nás v divadle?

Jednou před začátkem lekce nás napadlo, že bychom se mohli dětí ze skupiny Ohnivák (9-12 let), jak budou přicházet, ptát, co je u nás na dramaťáku baví. Sebík se toho ujal a, často již ve dveřích, překvapil děti svými otázkami.

Sebík: Ahoj, Maty. Co tě tady nejvíc baví ohledně divadla?

Maty: No tak, mně nejvíc tady baví... baví mě to tu celkově. Nevím, jak to mám jinak říct.

Sebík: Ahoj, Tondo. Mám pro tebe takovou otázku, co tě tady nejvíc baví v divadle?

Tonda (Tonda přichází, ve dveřích): Dobře, vůbec jsem nečekal tohle. Strašně mě baví trénovat představení a asi nejvíc hrát v ten den představení. Tu atmosféru mám strašně rád.

Sebík: Ahoj, Viki. Mám pro tebe takovou otázku. Co tě nejvíc tady v divadle baví?

Viki: Mě baví, jak se hodně hýbeme. Že děláme různé věci, ne jednu stejnou dokola, ale pořád různé věci. Baví mě, že jsou tu milí lidi. Že se potkáme s různýma lidma a můžeme být kamarádi. A vlastně hraní mě hrozně baví.

Sebík: Ahoj, Kačko. Mám pro tebe takovou jednu otázku. Co tě tady nejvíc baví v divadle?

Kačka: To je hrozně těžké, ty jo. Vymýšlet divadlo. Mně hrozně baví vymýšlet ty děje.

Sebík: A ještě něco?

Kačka: Baví mě pracovat s lidmi, co tady jsou. Všechno. Já nedokážu přesně říct, co mě baví nejvíc.

Sebík: Ahoj, Nelo. Mám pro tebe takovou otázku. Co tě tady nejvíc baví u nás v divadle?

Nela: Asi odehrát divadlo a vymýšlet ho.

Sebík: A ještě něco kromě toho?

Nela: Hodně mě baví improvizáčky a různé hry.

Sebík: Ahoj, Patriku. Mám pro tebe takovou otázku. Co tě tady nejvíc baví u nás v divadle?

Patrik: Mě baví přístup k nám. Jak s náma jdou trošku pomalu, že na nás netlačí, že musíte udělat tohle a tohle. Že se trošku rozehrějeme na začátku, a až potom děláme herecké věci. Kde s náma hrají i trochu víc her, ale zároveň je to i trochu o herectví. Což na minulém kroužku, když jsem chodil někam jinam, jsme to moc nedělali. A to se mi právě hodně líbí.

Sebík: Ahoj, Adino. Mám pro tebe takovou otázku. Co tě tady nejvíc baví u nás v divadle?

Adina: Baví mě, že se tady všichni kamarádíme a vytváříme něco nového. Ale je to v rámci zábavy. A to je na tom dobré, že se úplně nedrtíme.

Sebík: Ahoj, Rozárko. Mám pro tebe takovou otázku. Co se ti tady nejvíc líbí u nás v divadle?

Rozárka: Mně se nejvíc líbí, že poznávám pořád nové lidi a líbí se mi sledovat, jak postupně vytváříme vystoupení. Taky se mi líbí, jak ho hrajeme a vymýšlíme. Vlastně mě to tady úplně všechno baví.

Děkuji,
Sebík

7

Návrat do cizího domu

Jeden den jsem přišel do prázdného domu, nebyl můj, dveře byly nezamčeny. Přišel jsem od kamaráda. Byla u něj sešlost, popil jsem, i nějaká sláma se mi připletla do pusy. Prošel jsem dveřmi do koupelny ve druhém patře, světla se sama rozsvítila, ony už to asi tak dělají v těchhle hezkých domech. Lehnul jsem si do vany, byla prostorná a příjemná, přichystaná pro koupání. Otočit kohoutky šlo ztuha, „to je svině,“ ujelo mi, ale povedlo se, voda začala téci, ty dvě mosazná kolečka mě donutily vydat ze sebe tolik energie, div že mi nebylo do vracení. Co je to za dům, světla automatická a kohoutek maj z roku raz dva? Fakt věci. Z kapsy jsem vylovil poloplnou lahev s tou nejlevnější whisky a jal se si přihnout. Podobně jako whisky v mém těle způsobila pocit hřání a horká krev se drala na povrch mých končetin, horká voda proudila po vaně. Bylo mi teplo, velmi příjemné teplo. A voda tekla... tekla mi do bot, vedla mě k zamyšlení, kam jsem to nakonec došel, protože s těmihle botami už nikam nedojdu. K mému úsměvu byl žralok se mnou ve vodě. A dokonce dva, na každé botě jsem měl jednoho. Nebyl to můj dům? Dávalo by to smysl, ale vše tady mi bylo cizí a vzpomínám si, že jsem nejel domů. Šel jsem s někým? Jsem u nějakého kámoše, snad milenky doma? Nevím a vlastně je mi to jedno. Voda nepřestala být teplá a bylo jí čím dál víc, ale v mé lahvi už nebyl ani trošek substance. Hledal jsem ji o kolo. Nenašel. Ale!

Objevil dva staré bílé svícny s dvěma knotama ohořelýma. Z kapsy jsem vylovil zapalovač a škrtal. Nešlo to. Zkusil jsem to znovu a intenzivněji, ale došlo mi, že je navlhlý a už se nikdy nerozpálí. Chvilí jsem nad ním truchlil. Chudák. Užnezapalovač. Vypotácel jsem se z vany. Zahodil boty. Šel se podívat po sirce, nebo tak něčem, co vyčaruje plamen, hodilo by se i pro jiné věci, třeba tu můj host nemá sporák a pak bych se smířil s táborákem pod střechou. Chvilí jsem hledal, procházel se po patře, děsil se každého zvuku. Poryvů větru ve větvích, prázdných poházených kufrů na schodech. Klepal jsem se z toho, že uvidím majitele toho domu — otce tří dětí s puškou — polekanou matku; malou holčičku, která se od teď bude bát sama... a našel v kuchyni hořák plynový. Stihl jsem ještě ztratit se v chodbě, málem se leknout tvora, který na mě koukal z obrazu a jeho čelist se svírala k polibku. Nemohlo to být víc než deset minut, než jsem se vrátil. Voda byla na podlaze. Vana přetékala, všude šla pára, bylo tam horko.

"Hej, ty! Kdo ti dovolil tolik téci? Necháš toho?" Zasmál jsem se a šel si lehnout do vany; přeci by to tu chtělo vytřít po tom, jak jsem tu našlapal. Voda horká, na dlaždicích, není nic k pláči. Lehl jsem si hned, jak jsem zapálil svícny. Vztlakem odešlo mnoho tekutiny a hned byla zas zpátky stejně rychle, jako odešla pryč. Neusnul jsem na chvíli? Říkal jsem si, protože voda už nedosahovala jen na dlaždice, ale i na lavičku v koupelně, kde bylo pohozené oblečení, zvláštní, že jsem si ho předtím nevšiml. Jestli tu někdo spal, tak ho za chvíli vzbudí, jak spadne proud, až tam nateče tahle potopa. Světlo zhaslo. Jen svícny svítily. Jen voda tekla dál. Co budu dělat, až mě tu najdou? Sousedé, policisté? Co když voda nikdy nepřestane téci? Svícen byl napůl ve vodě. Já jsem už dávno neležel, ale plaval mezi svýma věcmi. Moje boty zůstaly potopené. První svícen na vaně se překotil a zhasnul.

Nechtělo se mi vstát, ne protože jsem se cítil ve „vaně“ dobře, voda už nebyla horká, ale studená jak horský pramen. Tak nevstanu již. Budu jenom plout. Co když tahle potopa zaplavuje ulici? Pak zaplaví celé město. A jestli tu někdo bydlí, běží za mnou potopou. A budu jí unášen dál a dál. A majitel za mnou, ale už budu pryč, na hřbetu vlny, která bude téci, než zaplaví celou zemi. Ale co když nepřestane? Dál, až k oblakům, a pak k měsíci a slunci, na konec galaxie. Nepřestává. Hrabe mi.

Hrozně, strašně mi hrabe. Poslední svícen zhasl.

Janek Poláček (19 let)

8

V betonu rostl kvítek

Maky, Maky
Kde máš hlavu mezi mraky?
Kam odešly chmury
Ztracené hikikomori

Maky, Maky
Na poli se chvěly
Když si zimy rozpomněly
Když se noci bály
v závějích po městě vály

Maky, Maky
Dívej! Pod botami koženými
S víčky něhou potaženými
Stojí v objetí...

Nehledě na jejich zraky

Nebuď mě slunce, ještě nechci vstát
Jen zůstat ležet, jen zůstat spát... nechat; si... ve snu ...
potkal jsem spáleného anděla, červánku u Karlova mostu, měla bílej úl
jsem přišel a stál v chodbě, jak v plotě kůl
Osmělil jsem se, v dálce slyšíš hodiny, zvony, boží mlýny?
A tancoval s těmi stíny, s těmi stíny
které měla nad očima v řasách i v lampách roky
Nesli mě jen malé, zlaté kroky,
krovky kudlanek, které tuší,
že jedu na kolejích z tisíců řvoucích, ztracených duší

Kéž bys zavřel oči paprsku pro jejich vystouplé vrásky
dál poslouchal jsem její hlas,
Jednou ztrácel, jednou vznášel se zas a smál se na mraky!
Nehledě na zraky,
lidí jdoucích ráno do práce, co mě překračují na chodníku

Nebuď mě slunce, ještě nechci vstát
Jen zůstat ležet, jen zůstat spát... pouze nechat si zdát...
Nechat si zvony...
Nechat, si... můj Anděli!
Nechat, si... jen žhavý popel v prachu!

Janek Poláček (19 let)

Poezie

Mrtvá duše

Cožpak může duše zemřít,
Obsah schránky člověka,
Pouhá psýché neforemná,
Pouhopouhá myšlenka.
Co bychom si bez ní pošli,
Prázdné schránky bez světla.

Myšlenky a pocit lásky
Strachu zášti nenávisťi,
Bez nich svět, jak je prázdný,
Kdo by myslel že jest to krásný.

Filip Pudil (19 let)

Talenty mimo TALENT

Zázraky pátečních večerů: TÉMA DIALOGICKÉ JEDNÁNÍ

Pokračujeme ve společném povídání Hany Sršňové a Eriky Merjavé u společného stolu, kde se snažíme pít po otázkách dětského pohledu na svět, hledání identity, dramatické Vyskočilovské pedagogiky a přesahu dětského vnímání, pedagogiky a dramatiky směrem k dospělým, společnosti a světu. V prostoru plném otázek, kde se mohou objevovat i malé zázraky. Tentokrát na téma: Dialogické jednání s vnitřním partnerem.

Jak bys vysvětlila Dialogické jednání člověku, který se s ním nikdy nesetkal?

S Dialogickým jednáním přišel psycholog, divadelník a pedagog prof. Ivan Vyskočil po letech výzkumu volné dramatické hry. Fascinovala ho dětská hra a chtěl přijít na kloub tomu, co je v dětské hře výjimečné a na co věkem zapomínáme. Jak to vrátit zpátky do hry i v dospělém věku. Stát se vědomým objevujícím aktivním člověkem. Dialogické jednání je disciplína, není to metoda ani technika. Nic nevyučuje, netrénuje, neklade žádné nároky na výkon. Pouze dává prostor pro osobní zkušenost, která je psychosomatická. Propojuje tělo a psychiku v obou směrech. Ve zkoušení se ocitáme v prázdném prostoru a setkáváme se sami se sebou, s vnitřním partnerem, se kterým se snažíme dialogicky jednat. Jde o hru. A právě díky hravosti a otevřenosti člověk může objevovat radost, volnost a získávat nadhled. Jde především o objevování, probuzení zájmu a zvědavosti. Znovunalézání ryzího a zvědavého dětského pohledu na svět.

Proč je důležitý v Dialogickém jednání prázdný prostor?

Tím, že se člověk nemůže chytit žádné rekvizity, nachází se v prázdném prostoru, objevuje svou autenticitu. Nemá se totiž za co schovat, nepodří ho nic. Může se opřít jen o sebe, své vnitřní napětí. Ale aby ho objevil, musí zpomalit, ve zpomalení je zvědomování. V prázdném prostoru se člověk dotýká vlastní nejistoty, strachu a nevědění. Že nepřichází impulzy, neví, co má zrovna udělat, jaké bude mít jeho jednání pokračování. Připadá si trapně, nejistě. Tím se učí ustát sám sebe, mít trpělivost se sebou, počkat si, až něco přijde.

Proč jsou u Dialogického jednání důležité ostatní, veřejnost? Proč se nedá zkoušet třeba doma, o samotě?

Důležité je, že zkoušející je sice sám v prostoru, ale zároveň se na něj dívá veřejnost. V Dialogickém jednání tomu říkáme vstřícná pozornost, tedy laskavá. Veřejnost tvoří všichni ostatní zkoušející, kteří zkoušení sledují a pak se sami stávají zkoušejícími. Tím, že se ostatní dávají, nastavují zkoušejícímu zrcadlo, zpětnou vazbu. Veřejnost vytváří určitý tlak. Jak v tlaku pracovat s impulsy, nevěděním, ztrapněním, chybami, strachem? To je jiné, než bych si to zkoušel sám někde v koupelně. Tam necítí člověk tlak. Ale v tlaku před očima jiných zůstat autentický, je mnohem těžší. Ještě jedna věc je důležitá v Dialogickém jednání, a to je laskavost. Být laskavý k sobě i ostatním zkoušejícím.

Mluviš o laskavosti. Často si všímám, že při Dialogickém jednání se může zkoušející zhádat sám se sebou, se svým vnitřním partnerem. Jak to?

Může se stát, že mě bude vnitřní partner peskovat, říkat mi, že jsem hloupý, něco nedokážu. Každý v sobě máme vnitřní konflikty. Jak se dá reagovat na někoho laskavě, nebo si s někým hrát, když není ke mně laskavý, nebo si hrát nechce? Jak přimět k laskavosti svého vnitřního partnera, probudit v něm touhu po hře? V Dialogickém jednání získává člověk kondici k laskavé hře, přistupovat k sobě s nataženou rukou a neucuknout. Učí se komunikovat, nepřehlušit se, nekřičet. Protože, když křičíme, tak se neslyšíme, nejsme v dialogu, snažíme se druhého přehlušit. Vyskočil vždycky říkával, ať na sebe nekřičíme, ať se pohládíme, pochválíme. Laskavost vnímal jako hodně důležitou.

11

Všimla sis nějakých prvků, které se v Dialogickém jednání objevují často u všech? Např. že si zkoušející začnou více všimát svých nohou, nebo tleskají, pískají... Často jednáme skrze rytmus. Dupání, tleskání... Zrovna tleskání může být snaha, jak se snažíme probudit svého vnitřního partnera. Je dobré si toho všimnout, ptát se, proč tleskám? Rozvinout to. Nebo si všimnout svého postoje, gesta. Že jsem například shrbený. Proč? Možná mi zrovna chybí energie, nebo se cítím nejistý, uzavřený. Skrze tělo se projevuje, jak se zrovna cítíme. Často si zkoušející ani nevšimnou, že chodili do rytmu, nebo kreslili rukou nějaký obrázek. Jakýmkoliv drobným pohybem se projevuje náš vnitřní partner, který se chce dostat ke slovu. A když si to zvědomíme, můžeme zjistit, co nám chce.

Připadá mi, že často bývá jeden vnitřní partner dominantnější, zatímco druhý je umírněný, podřídí se. Jak se s tím vypořádat, aby nedocházelo k vnitřním konfliktům?

Vše se dá vzít do hry. Je dobré si toho všimnout, protože pak s tím mohu pracovat. Není to terapie, ani nějaká hluboká psychoanalýza. Jen je dobré všimát si věcí, které se v nás odehrávají. Pak teprve mohu vědomě jednat, aktivně se podílet na všem, co se odehrává. Všimát si impulzů, ale zároveň nejen, že si jich všímám, nejsem u toho pasivní, ale беру je do hry a rozvíjím. Jsem aktivní a zodpovědný za své jednání. Záleží na mě.

Je důležité dětem říkat, že na nich záleží?

Velice. Protože tím se dítě učí, že může ovlivňovat svět. Ať v pozitivním nebo negativním smyslu slova. Učí se, že je důležité, může měnit svět, díky čemuž se stává sebevědomější, ale zároveň si uvědomuje, že jeho činy mohou mít velký dopad, a tím se stává zodpovědnější a pokornější.

Ptala se Hana Sršňová, odpovídala Erika Merjavá.

Pokračování v příštím čísle

12

Vršovický festival talentů 7.-8.6.2025

Jako každý rok se v červnu opakoval Vršovický festival talentů. Tentokrát na téma VZDOR. Na festivalu odehráli mladí herci a herečky TALENT drama studia svá autorská představení, která jsou výsledkem jejich celoroční práce.

V sobotu se ve Vršovickém divadle MANA konal I. a II. blok, během kterých diváci mohli shlédnout představení skupiny Rarach, Lotrandovci, Dýničky a Ohnivák.

V neděli, na III. bloku, zahrála svá vystoupení skupina XOXO a Spektákl a festival zakončil soubor Vosí hnízdo premiérou představení Hikikomori.

Rarach - Velký únos Laury

Lotrandovci - Jak svět přichází o učitele

Dýničky - Do nebes nebo do pekla

Ohnivák - Past na exekutora

Spektákl - Šoty vzdoru

XOXO - Čumí na mě boží voko

Vosí hnízdo - Hikikomori

Reportáž

V tomto čísle pro vás psali:

Erika Merjavá, ředitelka TDS, redakční rada

Hana Sršňová, členka souboru Vosí hnízdo, redakční rada

Janek Poláček, redakční rada

Filip Pudil (19 let)

Redakční rada: Erika Merjavá, Hana Sršňová, Janek Poláček, Magdalena Tvrďá **Grafická úprava:** Hana Sršňová **Textová korektura:** G. P. Tománek **Foto:** Dušan Prouza **web TALENT drama studia:** www.talentedrama.cz, na webu je Dialog volně k prohlížení a ke stažení. Texty je možné si přečíst také na blogu Dialogu na webu TDS.

Dobrovolné příspěvky na tvorbu čtvrtletníku můžete posílat na účet č. 2101067297/2010. Do pozn. napište: Dialog.

Mnohokrát děkujeme: MČ Praha 10, Mládež kraje, Rada dětí a mládeže Praha, MŠMT, TALENT drama studio, z.s.

Dialog, četnost vydávání: 4x do roka, 8. číslo, 29.9.2025, Praha, vydavatel: Hana Sršňová, Svatoslavova 385/35, Praha, 140 00, evidenční číslo: MK ČR E 24631

QR Platba

Můžete nás podpořit částkou 50 Kč
Variabilní symbol: 05
Zpráva pro příjemce: Noviny Dialog

13

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

